

MFoF:s tillsynsrapport 2020: Barnen Framför Allt

Innehåll

Sammanfattning.....	3
1. Förutsättningar för tillsyn.....	4
1.1. Pandemin har påverkat förutsättningarna för årets tillsyn	4
1.2 Frågor som blivit särskilt aktuella under 2020.....	5
2. BFA:s verksamhet under året.....	6
2.1 Tillsyn av adoptionsorganisationens samarbeten med andra länder.....	7
3. Adoptionsorganisationens ekonomi	8
3.1 Den ekonomiska situationen är alltfjämt ansträngd	9
3.2 BFA har ekonomiska medel för avveckling.....	10
3.3. Redovisning av adoptionsavgifter och kostnader.....	10
4. BFA:s arbete med risker i samarbetsländer	10
5. Dokumentation, arkivering och utlämnande av handlingar	11
6. Uppföljning av övriga iakttagelser från föregående års tillsynsrapport	12
6.1 Samarbetsavtal	12
6.2 Jämställdhetsarbete	13

Sammanfattning

Barnen framför allt (BFA) har auktorisation att förmedla internationella adoptioner i Sverige enligt 6 § lag (1997:192) om internationell adoptionsförmedling (LIA). I MFoF:s uppdrag ingår att tillse att de auktoriserade adoptionsförmedlingarna uppfyller kraven för auktorisation.

Denna rapport redogör för 2020 års årliga tillsyn.

Det har vid tillsynen inte framkommit några omständigheter som ger anledning anta att BFA inte längre uppfyller förutsättningarna för auktorisation enligt LIA.

Rapporten uppmärksammar särskilt:

- Pandemin har haft en tydlig påverkan av adoptionsverksamheten. BFA hade en prognos för 42 adoptioner under året men kunde bara genomföra 27. Det påverkar organisationens ekonomi negativt. Organisationen gjorde ett minusresultat 2019 men balanserade förlusten med eget kapital.
- BFA har under året sett över organisationens arkivering. De har bland annat upprättat rutiner för vad som ska arkiveras och hur en begäran om kopia av akt ska hanteras. MFoF anser att det är positivt att BFA har vidtagit flera åtgärder på detta område. MFoF ser framemot att även fortsatt följa upp BFA:s arbete i denna del.
- BFA har påbörjat ett arbete med att öka medvetenheten om korruptionsrisker. Organisationen arbetar utifrån olika teman i auktorisationsansökan och informerar medarbetare i samarbetsländerna. Sammanfattningsvis har BFA det senaste året tagit ett steg för att systematisera arbetet med riskanalyser. MFoF ser positivt på den utveckling som skett på detta område men vill uppmuntra till ett fortsatt systematiskt arbete med att uppmärksamma och analysera risker i samband med adoptionsprocessen. MFoF avser att följa upp organisationens arbete med risker.

1. Förutsättningar för tillsyn

MFoF har rätt att inspektera en auktoriserad adoptionsorganisations verksamhet. Denna rapport sammanfattar den tillsyn som gjorts av BFA:s verksamhet under 2020 samt en granskning av den ekonomiska redovisningen för det avslutade räkenskapsåret 2019-01-01 – 2019-12-31.

För att kunna göra denna tillsyn har MFoF rätt att begära in de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Den organisation som inspekteras är skyldig att lämna den hjälp som behövs vid inspektionen. En auktoriserad adoptionsorganisation är även skyldig att skyndsamt meddela MFoF om förändringar i verksamheten i Sverige eller utomlands, eller om förhållanden i utlandet, som kan ha betydelse för förmedlingsverksamheten. Ifall det framkommer brister har MFoF rätt att förelägga organisationen att avhjälpa bristerna. Om föreläggandet inte följs, eller om det av annan anledning finns skäl till det, kan MFoF återkalla auktorisationen. Både auktorisation för att förmedla adoption till Sverige och auktorisation för ett visst land kan, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet, återkallas. De lagliga förutsättningarna för MFoF:s tillsyn och adoptionsorganisationernas skyldigheter framgår av lag (1997:192) om internationell adoptionsförmedling och kommer därför inte redovisas närmare i denna rapport.

MFoF genomför sin tillsyn löpande under året, bland annat i form av enskilda tillsynsärenden och fördjupad (tematisk) tillsyn på områden där behov av särskild granskning har uppstått. I slutet av året besöker MFoF normalt sett de respektive adoptionsorganisationerna för ett årligt tillsynsbesök. Myndigheten gör utöver detta resor till utvalda ursprungsländer som organisationerna samarbetar med och följer upp situationen i ursprungsländerna genom kontakter med andra centralmyndigheter. Särskilda tillsynsrapporter publiceras för respektive land i samband med dessa resor.

I den årliga tillsynsrapporten sammanfattas vad som framkommit under året. Om det vid besöket skulle ha framkommit någon brist kommer denna, tillsammans med eventuellt förslag på åtgärd, att redovisas i rapporten.

1.1. Pandemin har påverkat förutsättningarna för årets tillsyn

Under 2020 har den rådande pandemin påverkat förutsättningarna för tillsynsarbetet.

Utifrån vad MFoF funnit i tillsynen för år 2019 hade myndigheten planerat en uppföljande tematisk tillsyn på ämnet arkivering, dokumentation och utlämnande av handlingar. Avsikten var att genomföra denna tillsyn under våren på plats hos adoptionsorganisationerna. På grund av de reserestriktioner som införts vid denna tidpunkt var något fysiskt tillsynsbesök inte möjligt. Istället avsåg myndigheten att genomföra denna tillsyn i samband med de årliga tillsynsbesöken. Dessa fick dock på grund av de reserestriktioner som återigen infördes i slutet av året, genomföras genom videomöten. MFoF genomförde tillsynsmötet med BFA den 26 november 2020.

Att kunna resa till länderna som adoptionsorganisationerna har samarbete med är ett värdefullt verktyg för MFoF i tillsynen och inför kommande landauktorisationsansökningar. Även de fysiska tillsynsbesöken hos adoptionsorganisationerna är viktiga. Att behöva ställa in planerade tillsynsresor och besök är således inte önskvärt. MFoF anser dock, trots de begränsade möjligheterna till resor under 2020, att tillsynsuppdraget har kunnat genomföras på ett tillfredsställande sätt. Myndigheten har i större utsträckning än föregående år valt att inhämta information från organisationerna skriftligen. Detta har därefter kompletterats med längre tillsynsmöten på videolänk. Tillvägagångssättet vid dessa möten har i huvudsak inte varit annorlunda jämfört med tidigare. Samtidigt medför det digitala formatet att vissa åtgärder inte varit möjliga att genomföra som planerat, exempelvis syn av arkivutrymmen eller genomgång av enskilda akter. Även om tillsyn på distans har varit ett sätt att kunna uppfylla tillsynsuppdraget under detta år ser MFoF ett stort värde i att genomföra fysiska tillsynsbesök.

1.2 Frågor som blivit särskilt aktuella under 2020

MFoF har under 2020 inte tagit emot några klagomål från enskilda rörande BFA:s verksamhet. Ett par tillsynsärenden som inletts innan 2020 har dock avslutats under året. Dessa har berört BFA:s adoptionsförmedling i Indien. Frågan om BFA:s tolkning av ett begränsande villkor i den då gällande landauktoriseringen för Indien prövades under året dels i och med ansökan om förnyad auktorisation (dnr. 3.1.2:1130/19), dels i ett ärende om återkallelse av Sverigeauktorisering (dnr. 3.1.3:394/20). Bakgrunden till detta och utfallet av prövningen av Sverigeauktorisering sammanfattas nedan (avsnitt 1.2.1).

MFoF har vidare uppmärksammat på att det förekommer att kommuner kontakter tilltänkta adoptivföräldrar och erbjuder dem ett svenskt barn för antingen familjehemsplacering eller adoption, trots att adoptivföräldrarna hunnit så pass långt i adoptionsprocessen att de skickat över handlingar till utlandet och därmed är tillgängliga att matchas med ett barn i det andra landet. BFA känner igen företeelsen och har under 2020 varit med om att en familj valt att avbryta ansökan om internationell adoption, efter det att handlingar skickats till utlandet, på grund av ett erbjudande om ett svenskt barn. MFoF anser att detta är något som behöver utredas vidare separat och avser följa upp frågan utanför arbetet med tillsyn.

Vid tillsynen för 2020 har MFoF bland annat valt att fördjupa sig i BFA:s rutiner för dokumentation och utlämnande av handlingar. Detta då rätten att få del av handlingar som rör en själv är viktig att tillgodose, samtidigt som detta inte får innebära att uppgifter som kan vara till men för någon annan lämnas ut. Enligt MFoF:s erfarenhet finns det fortfarande en osäkerhet bland adopterade rörande adoptionsorganisationernas akthantering, vilket gör det än viktigare att genom kontinuerlig tillsyn säkerställa att detta hanteras på ett tillförlitligt sätt (se avsnitt 5). Med tanke på hur de senaste årens nedgång i antal adoptioner tillsammans med den rådande pandemins påverkan på organisationens ekonomi har MFoF även valt att göra en djupare kontroll av BFA:s skyldighet att ha egna medel för avveckling (se avsnitt 3.2). Myndigheten har också särskilt granskat frågan om hur organisationen arbetar med riskbedömningar i adoptionsförmedlingen (se avsnitt 4).

1.2.1 MFoF har prövat om BFA:s Sverigeauktorisering bör återkallas

BFA har haft auktorisation för att arbeta med adoptionsförmedling i Sverige (Sverigeauktorisering) sedan 1980 och har haft ett samarbete med Indien sedan dess. När det under 2005 infördes ett krav på auktorisation för varje enskilt samarbetsland fick BFA auktorisation specifikt för Indien (landauktorisering). Sverigeauktoriseringer gäller som längst fem år i taget och landauktoriseringer två.

Sedan 2016 har BFA:s auktorisation för Indien varit begränsad till att endast tillåta förmedling av barn med särskilda behov. Detta då andra barn som var tillgängliga för adoption (friska barn) omfattades av ett system med flera barnförslag. Förfarandet innebar att barn utsågs till tilltänkta adoptivföräldrar istället för att lämpliga adoptivföräldrar utsågs till barnet, något som MFoF inte ansåg vara en godtagbar förmedlingsordning sett ur ett barnrättsperspektiv. I det aktuella tillsynsärendet framkom att BFA ställt familjer i kö för friska barn efter att ha fått information om att den praktiska tillämpningen i Indien förändrats. Då uppgifterna om en förändring i tillämpningen fortfarande var under utredning hos MFoF, och det begränsande villkoret inte heller hade upphävts, kunde detta innebära ett brott mot villkoret i auktorisationen. Det behövde även utredas om BFA:s agerande i samband med detta uppfyllde kraven på omdömesgillhet. MFoF beslutade därför att starta ett ärende om återkallelse av Sverigeauktorisering för att kunna pröva om BFA:s agerande skulle kunna leda till att auktorisationen återkallades.

Efter att ha utrett frågan bedömde MFoF att BFA brutit mot villkoret i auktorisationen för Indien och att det även funnits brister i omdömesgillheten, något som är av betydelse för själva Sverigeauktoriseringen. Även om detta inledningsvis skulle ha berott på ett missförstånd från BFA:s sida borde de så snart missförståndet retts ut ha informerat MFoF och vidtagit lämpliga åtgärder för att undvika att även fortsättningsvis bryta mot det rådande villkoret i auktorisationen. I beslutet vägde MFoF bristerna i BFA:s omdömesgillhet mot konsekvenserna av att återkalla BFA:s Sverigeauktorisering. I bedömningen beaktade MFoF även att BFA haft auktorisation för adoptionsförmedling de senaste 40 åren och att detta var första gången det varit aktuellt att pröva frågan om återkallelse av auktorisation av något slag. MFoF fann det även sannolikt att BFA i fortsättningen skulle förmedla internationella adoptioner på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt. Vid en sammanvägd bedömning ansåg MFoF att det inte fanns grund att återkalla Sverigeauktoriseringen (dnr AD 2020-394).

2. BFA:s verksamhet under året

De internationella adoptionerna har sedan några år tillbaka minskat över hela världen samtidigt som de nationella adoptionerna i ursprungsländerna ökar. Coronapandemin har ytterligare påverkat möjligheten att bedriva verksamheten, bland annat då myndigheternas arbete i barnens ursprungsländer stannade av eller fördröjdes och familjer som matchats med barn på grund av reserestriktioner inte kunde resa för att hämta barnen.

BFA hade en prognos för 2020 på 42 genomförda adoptioner, men på grund av pandemin förmedlades totalt 27 adoptioner under året, jämfört med 53 under 2019 och 69 året innan det.

Antalet medlemmar är stabilt och ligger på ca 650 medlemsfamiljer. BFA hade vid utgången av 2020 auktorisation för sex samarbetsländer; Indien, Litauen, Taiwan, Thailand, Tjeckien och Ungern.

2.1 Tillsyn av adoptionsorganisationens samarbeten med andra länder

BFA har under året haft auktorisation för att förmedla adoptioner från Indien, Litauen, Taiwan, Thailand, Tjeckien och Ungern.

MFoF har under året mottagit löpande uppdateringar om organisationens samarbetsländer. På grund av pandemin har BFA inte haft möjlighet att genomföra resor till länderna, i enlighet med gällande auktorisationsvillkor. Organisationen har dock hållit löpande kommunikation med MFoF om detta och utifrån rådande omständigheter har myndigheten godkänt att organisationen frångår auktorisationsvillkoren i denna del.

Vid det årliga tillsynsmötet har BFA informerat MFoF om aktuell situation i organisationens samtliga samarbetsländer. Det gemensamma för samtliga länder är att pandemin har medfört att internationella adoptioner inte har kunnat genomföras under större delen av året. Vid tidpunkten för tillsynsmötet kunde resor återigen genomföras till samtliga av organisationens samarbetsländer. Här nedan redovisas omständigheter som MFoF bedömt som särskilt intressanta.

BFA erfar att barn som blir tillgängliga för adoption från *Indien* antingen är övergivna barn där familj inte kunnat återfinnas eller barn som överlämnas med samtycke. Det är ofta ogifta kvinnor som blivit gravida. BFA:s medlemsfamiljer har inte hunnit så långt i processerna att det blivit aktuellt med direktmatchning, men BFA känner inte till att systemet med barnförslag skulle ha förändrats eller börjat tillämpas på något annat sätt än vad som gällde vid tidpunkten då de senast beviljades auktorisation för landet.

Thailand har varit i stort sett stängt för internationella adoptioner under året. Under november har dock processerna börjat komma igång igen. BFA har verkat för mer utförliga bakgrundsrapporter och tycker att det gett visst resultat. Organisationen har aldrig noterat något ärende där barnet bedömts tillgängligt för adoption på grund av att de biologiska föräldrarna blivit fråntagna föräldrarättigheterna. Organisationen får lämnade samtycken beskrivna för sig men får inte se dem. BFA har inte stött på något ärende från landet där barn som bedömts tillgängliga för internationell adoption har haft familj i landet som kunnat ta hand om barnet. Det brukar framgå i handlingarna att släkten har kontaktats och tillfrågats innan barnet förklarats tillgängligt för adoption. De barn som blir tillgängliga för adoption kan vara hittebarn eller barn till ensamstående mödrar som inte har möjlighet ta hand om barnet.

Ungern har höjt gränsen för åldersskillnad mellan adoptant och adoptivbarn från 45 år till 50 år. Organisationens uppfattning är att situationen för romska barn i landet sakta börjar förändras och fler barn som är i behov av familj adopteras nu nationellt.

Adoptanter som adopterar från *Taiwan* har tidigare behövt vistas i landet under en till två veckor, i de flesta fall. Nu har domstolarna i större utsträckning börjat kräva att adoptanterna även ska närvara vid vissa domstolsförhandlingar. Det kan innebära två resor eller en längre vistelsetid i landet. I enstaka fall kräver domstolen en obligatorisk vårdnadstid då barnet bor tillsammans med adoptanterna innan beslut om adoption kan fattas. Domstolen har tyckt att familjerna kan åka hem efter domstolsprocessen fram till adoptionen är klar men BFA har arbetat för att familjerna inte ska behöva göra det. I samtliga fall där vårdnadstid påbörjats har familjerna stannat i landet med barnet i sin vård.

Tjeckien har tagit fram nya metodrekommendationer som gäller från och med 1 juli 2020. De nya metodrekommendationerna är mer detaljerade än tidigare som exempelvis hur ett barn blir tillgängligt för adoption. Den beskriver också mer i detalj kring hur interaktionen mellan barn och familj går till. Det pågår även ett aktivt arbete med framtagande av olika dokument i landet. Myndigheterna har till exempel tagit fram skriftlig information om röttersökning för de tjeckiska adoptivbarnen med sina familjer.

I *Litauen* har den stora förändringen de senaste åren varit att myndigheterna stängt ner större institutioner och har kvar mindre barnhem och fosterhem. Det innebär att det blir fler barn som kommer växa upp i fosterhem än adopteras internationellt.

BFA uppger att de ibland ombeds föreslå föräldrar till barn. Det är vanligast förekommande i Ungern, Taiwan, Indien och Litauen. Organisationen uppger att de har mycket kontakt med familjerna, vilket kan vara en fördel. I sådana ärenden tar de även kontakt med konsultläkare och tar reda på barnets behov utifrån den utredning som är gjort på barnet. Organisationen lämnar dock bara förslag. Beslut fattas sedan alltid i barnets ursprungsland.

3. Adoptionsorganisationens ekonomi

MFoF:s tillsyn av adoptionsorganisationers ekonomi omfattar främst det senast avslutade räkenskapsåret, i detta fall 2019-01-01 – 2019-12-31. MFoF granskar då bland annat de legala förutsättningarna för auktorisation, nämligen att organisationen förmedlar adoptioner utan vinstintresse och att organisationen redovisar kostnader i det andra landet och hur dessa fördelar sig. Den ekonomiska tillsynen omfattar även de ekonomiska förutsättningarna enligt uppställda auktorisationsvillkor, det vill säga hantering av klientmedel, särredovisning av fonder och avsättningar och att organisationen har ekonomiska medel för en eventuell egen avveckling.

Uppgifter om adoptionsorganisationernas ekonomi för innevarande tillsynsår, i detta fall 2020, tas även i beaktande men då främst utifrån det uppställda auktorisationsvillkoret att organisationen måste ha ekonomiska medel för en egen avveckling.

En adoptionsorganisation får inte vara vinstdrivande. Vidare gäller att annan verksamhet som adoptionsorganisationerna bedriver, exempelvis biståndsverksamhet, inte får äventyra förtroendet för adoptionsförmedlingsverksamheten. Det innebär att annan verksamhet måste hållas ekonomiskt skild från adoptionsverksamheten och redovisas separat. En adoptionsorganisation måste också ha ekonomiska medel för avveckling av sin verksamhet. För att kunna bedriva en förmedlingsverksamhet, där plötsliga förändringar i utlandet kan få stor påverkan på förmedlingsverksamheten, har adoptionsorganisationerna också fonder, bland annat för att täcka oförutsedda kostnader i utlandet och för att kunna göra utvecklingsinsatser i nya samarbetsländer.

Adoptionsorganisationernas förmedlingsverksamhet finansieras främst av adoptionsavgifter men också av statsbidrag som fördelas av MFoF. Under 2020 beviljades BFA statsbidrag med 609 972 kronor som stöd till arbetet med adoptionsförmedling.¹ Med anledning av den rådande pandemin beslutade regeringen i juni om ett särskilt statsbidrag till följd av Covid -19. Syftet med statsbidraget, som MFoF ansvarade för att fördela och betala ut, var att säkerställa att barn som redan har matchats med adoptivföräldrar kunde förenas med sin nya familj. BFA beviljades statsbidrag med 965 517 kronor för detta syfte (dnr. AD 2020-867).

Eftersom adoptionsverksamheten i huvudsak är avgiftsfinansierad innebär nedgången i antalet förmedlade adoptioner att intäkterna har minskat, samtidigt som kostnaderna inte har minskat i samma grad. Kostnaderna påverkas mindre av minskningen då adoptionsorganisationen har fasta kostnader för verksamhetsdrift och för att upprätthålla samarbetet med sina adoptionskontakter i ursprungsländerna. När adoptionerna blir färre delas kostnaderna på färre adoptionssökande.

3.1 Den ekonomiska situationen är alltfjämt ansträngd

Den rådande pandemin har haft stor inverkan på organisationens ekonomi. Uteblivna möjligheter att resa till andra länder har medfört att organisationen har kunnat avsluta betydligt färre adoptioner än budgeterat. Vid det digitala tillsynsmötet har BFA uppgett att man inför året budgeterat för 42 adoptioner. Vid utgången av 2020 hade organisationen endast kunnat avsluta 27 adoptioner. Det kan jämföras med utfallet om 53 adoptioner för 2019.

BFA har under 2020 genomgått stora organisatoriska förändringar som sattes igång redan under 2019, vilket påverkat ekonomin positivt. Den tidigare verksamhetschefen, Maria Berg, har slutat och ersatts av Ann-Charlotte Särnbratt. Den tidigare styrelsen har avgått och en ny har valts. BFA har numera sex anställda, varav en på tidsbegränsad deltid, jämfört med sju anställda förra året. Personalen har på grund av pandemin arbetat korttid under delar av året. De har även tagit del av ett extra statsbidrag på grund av coronapandemin (se avsnitt 3 ovan).

¹ Förutsättningar för statsbidrag regleras av förordningen (2008:1239) om statsbidrag till auktoriserade adoptionssammanslutningar och till riksorganisationer för adopterade (statsbidragsförordningen)

BFA räknar med ett ekonomiskt underskott för 2020. Organisationen har sparade medel i det egna kapitalet för att täcka upp för underskottet.

Under årets andra hälft har organisationens samarbetsländer öppnat upp gränserna i större utsträckning och det har medfört att organisationen har kunnat avsluta fler adoptioner. BFA uppger att prognosen för 2021 är positiv. Delvis eftersom man har flertalet familjer på kö som inte kunde genomföra sina adoptioner under 2020. Organisationen uppger att det fortfarande finns intresse för adoptioner i Sverige.

3.2 BFA har ekonomiska medel för avveckling

Med hänsyn till den rådande ekonomiska situationen finns det anledning att särskilt titta närmare på hur väl BFA uppfyller kravet på att ha ekonomiska medel för avveckling. MFoF har därför bland annat efterfrågat en plan för avveckling och en specifikation av vad en avveckling beräknas kosta. Efter att ha gått igenom underlaget konstaterar MFoF att organisationen har en ekonomisk plan för avveckling och ekonomiska medel att uppfylla planen.

Som ett mått på den finansiella styrkan och soliditeten används relationen mellan eget kapital (balanserad vinst/förlust, årets resultat, fonder och avsättning) och verksamhetens kostnader. Eftersom BFA:s verksamhet är spridd på flera länder och inget av länderna står för mer än hälften av intäkterna, bör det egna kapitalet uppgå till minst 40 procent av kostnaderna. BFA:s egna kapital uppgår till 90 procent av kostnaderna och MFoF anser därför att organisationen har ekonomiska medel att uppfylla sin plan för avveckling.

3.3. Redovisning av adoptionsavgifter och kostnader

MFoF strävar efter större enhetlighet och ökad transparens när det gäller adoptionsorganisationernas redovisning av adoptionsavgifter och kostnader, både i Sverige och i utlandet. Det ska tydligt framgå hur avgifterna används av den utländska adoptionskontakten för att MFoF ska kunna göra en bedömning av kostnaderna i utlandet.

Vid granskning av den ekonomiska redovisning BFA har skickat till MFoF har myndigheten kommit fram till att organisationen redovisar adoptionsavgifter och kostnader i enlighet med de krav MFoF ställt upp. I denna del kommer MFoF att fortsätta arbetet med tydligare redovisning för att ytterligare underlätta ökad transparens och tydlighet i dialog med organisationen.

4. BFA:s arbete med risker i samarbetsländer

Ett effektivt antikorrupsionsarbete är en viktig förutsättning för auktorisation för att förmedla adoptioner från andra länder. MFoF har under flera år tittat närmare på organisationernas arbete med dessa frågor. Ett arbete som fortsatt även under 2020.

I 2018 års tillsynsrapport uppmärksammade MFoF de antikorrupsionspolicys som BFA tagit fram och belyste vikten av att organisationen fortsatte arbetet med att implementera

policyn i den löpande adoptionsverksamheten. Vid 2019 års tillsyn följde myndigheten upp hur organisationen har arbetat vidare med implementeringen av antikorrupsionspolicyn.

Under 2020 har MFoF bjudit in föreläsare från Institutet Mot Mutor för en utbildningsdag om arbetet mot korruption med syftet att underlätta organisationernas arbete i dessa frågor. Utbildningsdagen var uppskattad och organisationen uppger att den gett dem värdefull kunskap inför det fortsatta arbetet.

I de senaste auktorisationsansökningarna lyfte BFA fram särskilda teman vad gäller risker. Dessa teman tar de även med sig vid resor till länderna. Organisationen har haft för avsikt av vidareutveckla detta arbete men detta har inte hunnits med då pandemin har inneburit att alla adoptioner tagit mer resurser i anspråk. Vidare uppger organisationen att delaktigheten i Statskontorets utredning har tagit mycket tid.

BFA anser att det är BFA som organisation som har ansvaret för att värdera risker och utveckla metoder för detta medan MFoF är en kontrollerande instans som kan försäkra dom om att dom agerar och värderar rätt. Organisationen skulle gärna se ett förtydligande från MFoF angående vilka riskbedömningar de ska göra i auktorisationsansökan och hur dessa ska redovisas.

Sammanfattningsvis har BFA det senaste året tagit ett steg för att systematisera arbetet med riskanalyser. MFoF ser positivt på den utveckling som skett på detta område men vill uppmuntra till ett fortsatt systematiskt arbete med att uppmärksamma och analysera risker i samband med adoptionsprocessen. MFoF avser att följa upp organisationens arbete när det gäller riskanalys.

5. Dokumentation, arkivering och utlämnande av handlingar

MFoF har i tillsynsrapporterna för 2018 och 2019 tagit upp frågan om dokumentation, arkivering och utlämnande av handlingar. Även under 2020 har MFoF valt att följa upp denna fråga särskilt.

I tillsynsrapporten för 2019 hade MFoF bland annat synpunkter på arkivering och dokumentation. Under 2020 har BFA påbörjat ett stort arbete med att förbereda en flytt av äldre akter till Riksarkivet. Dessa akter är redan arkiverade men går igenom och hanteras enligt Riksarkivets rutiner. Dessa akter har heller inga uppföljningsrapporter tillagda, vilket BFA lägger till i samband med att akterna går igenom. I dessa äldre akter finns inga registerblad. BFA har kommit fram till att använda sig av registerblad i de nyare ärende, då dessa akter inte är arkiverade eller genomgångna än.

BFA för normalt sett en dialog med den som begär ut handlingar för att komma överens om vad denne vill ha del av. De upplever att den enskilde oftast är nöjd med ett begränsat antal handlingar som uttryckligen rör den adopterade själv, men att vissa begär att få ta del av hela akten. I de fall där de adopterade har begärt ut sina samtliga handlingar har

det inte funnits några skäl för BFA att inte lämna ut de handlingar som begärts. Under året har ett ärende överlämnats för sekretessprövning till MFoF.

MFoF påminner om att när en person begär ut en kopia av adoptionsakten så får det förutsättas vara hela akten som avses, om inte annat uttryckligen sägs. Finns det handlingar, eller uppgifter i handlingar, som innebär att någon annan kan antas lida men om de lämnas ut, ska adoptionsorganisationen genast tillsammans med ett eget yttrande lämna över ärendet till MFoF för prövning av sekretessfrågan. För det fall att det inte redan görs anser MFoF även att det vore lämpligt att BFA, i samband med att kopior av handlingar lämnas ut, informerar den enskilde om vilka handlingar som i förekommande fall inte lämnats ut och att ärendet med anledning av detta överlämnats till MFoF för prövning av sekretessfrågan.

För det fall att det endast är vissa specifika handlingar som den enskilde vill ta del av bör BFA ändå informera om att det finns fler handlingar i akten som inte lämnas ut. För att undvika missförstånd och för att bibehålla förtroendet för verksamheten uppmanar MFoF till att överenskommelser av detta slag dokumenteras.

Sammanfattningsvis anser MFoF att det är positivt att BFA har vidtagit flera åtgärder på detta område, så som att se över arkiveringen, upprätta rutiner för vad som ska arkiveras och hur en begäran om kopia av akt ska hanteras. MFoF ser framemot att även fortsatt följa upp BFA:s arbete på detta område.

6. Uppföljning av övriga iakttagelser från föregående års tillsynsrapport

6.1 Samarbetsavtal

Vid 2019 års tillsyn begärde MFoF in och granskade organisationernas samtliga avtal med utländska samarbetspartners. BFA uppgav att man inte hade någon tydlig strategi för hur man upprättar avtal med sina utländska samarbetspartners. Organisationen uppgav också att man avser att omarbete samtliga avtal under hösten 2019, och i samband med detta även framställa en policy för hur organisationen ska skriva samarbetsavtal i framtiden.

Under året har BFA inlett arbete med nya samarbetsavtal. Organisationen har arbetat om samarbetsavtalen med Ungern och Litauen. På grund av de oväntade händelserna i form av pandemin och Statskontorets utredning har dock organisationen inte förmått gå i mål med det i år.

MFoF kommer även fortsättningsvis att ha en dialog med BFA för att se hur organisationen arbetar vidare med upprättandet av de nya samarbetsavtalen och en eventuell policy kring detta.

6.2 Jämställdhetsarbete

MFoF arbetar för ett jämlikt och jämställt föräldraskap. Som ett led i det arbetet har myndigheten såväl vid 2019 års tillsyn som vid årets tillsyn lyft frågan hur adoptionsorganisationerna arbetar med jämställdhet.

Efter förra årets tillsyn har BFA har arbetat vidare med att – i de fall det är två adoptanter - försöka få båda adoptanterna delaktiga i processen. I övrigt uppger organisationen att det är ett pågående arbete som försenats av den rådande situationen med pandemin.

MFoF vill uppmuntra att löpande arbeta med frågor om jämställdhet, såväl på den egna arbetsplatsen som mot adoptivföräldrar. Myndigheten avser att löpande återkomma i denna fråga för att följa utvecklingen.